

Régiók Európai
Bizottsága

ENVE-VI/025

16. szakbizottsági ülés – 2017. november 22.

VÉLEMÉNYTERVEZET

„Környezetvédelem, éghajlatváltozás és energiaügy” szakbizottság

A konfliktust okozó fajokkal való együttélés elősegítése az uniós természetvédelmi irányelvek keretén belül

Előadó: **BORBOLY Csaba** (RO/EPP)
Hargita Megye Tanácsa

Ez a dokumentum a „Környezetvédelem, éghajlatváltozás és energiaügy” szakbizottság 2017. november 22-én, szerdán 11-től 17.30-ig tartandó ülésén kerül megvitatásra. A fordításra való tekintettel az esetleges módosító indítványokat legkésőbb 2017. november 9-én (brüsszeli idő szerint) 15 óráig az erre a célra szolgáló online eszközön keresztül kell benyújtani (elérhető a tagok portáljáról: <https://mempportal.cor.europa.eu/>) – eljárási szabályzat 66. cikk (1) bekezdés. A felhasználói útmutató a <https://mempportal.cor.europa.eu/> címen található.

Referenciaszöveg

saját kezdeményezésű vélemény

**A „Környezetvédelem, éghajlatváltozás és energiaügy” szakbizottság véleménytervezete –
A konfliktust okozó fajokkal való együttélés elősegítése az uniós természetvédelmi irányelvek
keretén belül**

I. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA

1. felhívja a figyelmet arra, hogy a biodiverzitás, a Natura 2000 hálózat és a fajok védelme közös európai ügy, amely minden tagállamot és régiót egyaránt érint, és folytatandónak látja az eddigi gyakorlatot, amely szerint a célok elérése érdekében a tagállamok és a régiók, valamint a helyi közösségek koordinált, harmonizált módon tesznek lépéseket a közös előnyök és a szolidaritás elvének megfelelően;
2. megerősíti azt a korábbi véleményében is vállalt álláspontját, amelyet a Natura 2000 szabályozás és a környezetvédelmi politika kiértékelése során fogalmazott meg, a Parlamenttel és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság álláspontjával is egybehangzó módon, hogy nincs szükség a környezetvédelmi célok és az irányelvek módosítására, ugyanakkor a végrehajtásra kell helyezni a hangsúlyt a továbbiakban;
3. kiemelten fontosnak tartja az irányelveket, amennyiben a Natura 2000 hálózat és a környezetvédelmi politika hatékony koordinációja nagymértékben hozzájárult a biodiverzitással kapcsolatos célok megfelelő összehangolásához a tagállamok között, és így egyértelműen kimutatható az Európai Unió hozzáadott értéke is;
4. reméli, hogy a következő többéves pénzügyi keret tervezésekor a jelenleginél is jelentősebb források állnak majd rendelkezésre a kompenzáció, a kutatás és a különböző érintett szakpolitikai témakörök specifikus fejlesztési beavatkozásainak megfelelő mértékű finanszírozására;
5. megismétli, hogy a biodiverzitás helyzetének javítása közös érdek az Európai Unió minden területi szintjén, és ezért továbbra is szükség van összehangolt lépések megvalósítására;
6. felhívja arra a figyelmet, hogy a biodiverzitás és a környezet minőségének mennyiségi és minőségi javulása nagyon sok régióban megfigyelhető, és ezzel párhuzamosan növekszik az emberi közösségekkel való kölcsönhatás lehetősége, ami az úgy nevezett konfliktust okozó fajok esetében jelentős egyéni vagy területi kockázatokkal járhat, amennyiben a közösségek nincsenek megfelelően felkészítve, valamint ha nem állnak rendelkezésre megfelelő, a helyi adottságokra alkalmazható reális és arányos menedzsmentmegoldások;

A hatékonyabb alkalmazás felé

7. megítélése szerint a konfliktust okozó fajok fogalmának meghatározása tekintetében további, tudományosan megalapozott lépésekre van szükség, ami magában foglalhatja az ezzel kapcsolatos jogszabályalkotást és az irányelvek alkalmazásának megfelelő módszertanát egyaránt;

8. úgy ítéli meg, hogy a biodiverzitás és az irányelvek alkalmazása során multidiszciplináris, holisztikus kutatási alapokat kell biztosítani, ahol a társadalomtudományok, beleértve a jog- és gazdaságtudományt is, a természettudományos specifikus ismeretekkel egyenértékű, azokat megfelelően kiegészítő feladatokat tölthetnek be;
9. hangsúlyozza, hogy a helyi és regionális önkormányzatok legalább két szempontból kiemelten fontos szereplői a környezetvédelem és a biodiverzitás ügyének: egyrészt mint a tagállami és az esb alapokból megvalósuló beruházások legnagyobb kezdeményezői, másrészt pedig mint építészeti szabályozási és engedélyezési hatósági jogokkal rendelkező szereplők, akiknek így a legnagyobb befolyásuk van az európai területhasználat alakítására, s így a környezetvédelmi szempontok érvényesítésére is;
10. felkéri az Európai Bizottságot, hogy az eddigi iránynak megfelelően fokozza tevékenységét a konfliktust okozó fajokkal kapcsolatos pozitív externáliák helyi és regionális kihasználásával kapcsolatos tudásátadás és a mintaprojektek kezdeményezése és támogatása terén, valamint a Natura 2000 területek és a védett fajokkal kapcsolatos megfelelőbb menedzsmentmegoldások elterjesztése érdekében;
11. aggodalmát fejezi ki, hogy több tagállamban is megfigyelhető a helyi közösségek ellenállása a konfliktust okozó fajok elterjedésével és újbóli megjelenésével kapcsolatosan, mivel az adott esetben nem szerencsés, fáziskésében levő vagy nem megfelelően kommunikált szakpolitikai és menedzsmentválaszok a környezetvédelmi politika elutasításával járhatnak, valamint a helyzet, különösen a nagyragadozók által érintett számos régióban, az illegális vadászat, a mérgezések, és csapdaállítások elterjedéséhez vezethet, ami teljességgel elutasítandó, azonban nem kezelhető pusztán a tiltás és a büntetés eszközeivel;
12. megállapítja, hogy számos tagállamban léteznek kiváló helyi és regionális példák a konfliktust okozó fajokkal való együttélésre vonatkozóan, beleértve a nagyragadozókat is, éppen ezért az ezekre alapozó, helyi és regionális tervezés szükségességét kell hangsúlyozni;
13. reményét fejezi ki, hogy a következő többéves pénzügyi keret tervezésekor a Horizont 2020 folytatása csakúgy, mint az esb alapok utódai kiemelten kezelik majd közös európai értékünket, a védett fajokkal kapcsolatos feladatokat, és azon belül is a nagyragadozókra vonatkozó hatékony, eredményes és a közösségek érdekeit is figyelembe vevő beruházásokat és fejlesztéseket;
14. teljes támogatásáról biztosítja az Európai Bizottságot a biogeográfiai régiókra létrehozandó specifikus platformok létrehozásában, és kiemeli, hogy a helyi és regionális önkormányzatok közvetlen bevonása nélkülözhetetlen ezek sikeres működéséhez;

Kutatás-fejlesztés, új kezdeményezések

15. felhívja a figyelmet a kutatásokkal kapcsolatban, hogy azok kiválasztási folyamatában különös hangsúlyt kell helyezni a biodiverzitással kapcsolatos célok, a gazdasági és társadalmi, valamint vadgazdálkodási célok elérését segítő, a konkrét és gyors alkalmazhatóságba való átvétel lehetőségét magukban hordozó kutatási és fejlesztési folyamatokra;

16. szükségesnek látja, hogy a kutatási és fejlesztési folyamatok megfelelő helyi és regionális hasznosulása esetén ne alakuljon ki aránytalanság, azaz hogy adott esetben a magas természeti értékű területekkel és fontos élőhelyekkel rendelkező, de kevésbé fejlett régiók alulreprezentáltak legyenek a kutatási forrásokhoz való hozzáférés tekintetében;
17. egyértelműsíteni szeretné, hogy a biodiverzitással kapcsolatos különböző kísérleti projektek nagymértékben elősegítették a tudástranzfert az egyes tagállamok között, és sok esetben kedvező volt a hatásuk abban is, hogy a helyi közösségek megértsék az egyes célkitűzéseket, magukénak érezzék azokat, és így a közhatalmi szervekkel, valamint a nem kormányzati szervezetekkel közösen tegyenek gyakorlati lépéseket a veszélyeztetett és értékes fajok védelme érdekében;
18. kiemeli azonban, hogy az ilyen kezdeményezések számos esetben nem folytatódnak, azaz csak pontszerűek és időszakosak maradnak, ezért fontosnak látja bevezetni egy olyan kritérium alkalmazását is az ilyen projektek kiválasztási folyamatába, amely tekintetbe veszi az adott szervezet vagy tagjai által korábban megvalósított projektek utóéletét, gyakorlati folytathatóságát, ezzel is hozzájárulva a közösségi források hatékony felhasználásához;
19. megítélése szerint további lépésekre van szükség annak előmozdítása érdekében, hogy a biodiverzitással, és a nagyragadozókkal kapcsolatosan sokszor hivatkozott pozitív externáliák valóban megjelenjenek a helyi közösségekben, mivel sok esetben ennek lehetősége még nem eléggé kihasznált, vagy a megvalósítás feltételei, beleértve a szükséges tudást és támogatásokat is, hiányosak;

Nagyragadozókra vonatkozó specifikus szempontok

20. úgy ítéli meg, hogy különös tekintettel a nagyragadozókra, amelyek viselkedésük, fizikai tulajdonságaik és ösztöneik miatt jelentős kárt képesek tenni az emberi egészségben, akár életveszélyes sérüléseket is okozva, valamint nagymértékben veszélyeztetik a haszonállatok épségét és állatjólétét is, nem elegendő az eddigi megközelítés, hanem a kutatás-fejlesztés és a kísérleti projektek esetében is a figyelmet a károk és veszélyek kockázatának kezelésére és csökkentésére kell összpontosítani;
21. hangsúlyozza, hogy emberi élet védelme megkérdőjelezhetetlenül első, és megengedhetetlenek tartja, amennyiben a nagyragadozók védelmére vagy a biodiverzitással kapcsolatos célokra hivatkozva egy tagállam nem teremti meg a gyors és hatékony beavatkozáshoz szükséges intézményi és szabályozási feltételeket az irányelvekkel összhangban;
22. értelmezése szerint a nagyragadozó – védettségi szintjének megfelelően – védettséget kell hogy élvezzen lakott területen kívül, függetlenül attól, hogy a Natura 2000 irányelv hatálya alá eső élőhelyvédelmi területen belül vagy azon kívül tartózkodik, ugyanakkor a lakott területen nemcsak esetlegesen, hanem rendszeresen megjelenő nagyragadozók esetében olyan viselkedési mintáról van szó, amely egyrészt veszélyt jelent az emberi életre, különösen a gyermekekre, az idősekre, valamint a mozgásukban korlátozottakra, másrészt egyáltalán nem nevezhető természetesnek az adott faj szempontjából sem, és ezekben az esetekben egyrészt minden szükséges lépést meg kell tenni az veszélyes helyzetek kialakulási kockázatának csökkentése érdekében,

másrészt pedig az adott egyedeket megfelelően és ellenőrizhető módon kell áttelepíteni, vagy egyéb szükséges lépéseket megtenni;

23. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az európai nagyragadozókkal foglalkozó platform tevékenységében a mezőgazdasági termelőket és állattartókat képviselő szervezet nem vesz részt, és így nem biztosított az egyik legfontosabb érintett szereplő sajátos érdekeinek képviselete az Európai Bizottság által kezdeményezett együttműködésben, ezért felkéri a szereplőket, hogy legyenek kompromisszumkézsékes ebben a témában, és mihamarabb teremtsék meg közösen a gazdálkodók érdekeinek platformon belüli artikulációjának lehetőségét;

Helyi és regionális szempontok a biodiverzitás összefüggésében

24. felhívja a figyelmet arra, hogy a nagyragadozók élőhelyeinek minősége és kiterjedése több régióban is javuló tendenciát mutat, ami azonban együtt járhat más hagyományos gazdálkodási formák visszaszorulásával – így különösen a legelők és hegyvidéki kaszálók esetében számos más élőhely, beleértve madárvédelmi területek és növénytársulások tűnnek el a létezésükhöz szükséges emberi tevékenység eltűnésével;
25. szükségesnek látja, hogy az élőhelyek és a velük kapcsolatos gazdálkodási formák esetében további ösztönzőket vezessenek be, amelyek nemcsak a Natura 2000 területek által közvetlenül érintett területeken, de a szomszédos övezetekben gazdálkodók számára is hozzáférhetőek kell legyenek, mivel ezek – különösen a hagyományos, többnyire extenzív, táji sajátosságokat is figyelembe vevő formái – nagymértékben hozzájárulnak a biodiverzitás javításához;
26. elismeri, hogy a helyi és regionális önkormányzatok több és hatékonyabb lépést tehetnének a biodiverzitással kapcsolatos célok elérése érdekében, ugyanakkor úgy látja, hogy az egyes tagállamok és az Unió még nem ismerte fel kellő mértékben a helyi és regionális önkormányzatok szerepvállalásában rejlő lehetőségeket, ezért sok esetben nem adottak a megfelelő keretek hozzá;
27. kéri, hogy a tagállamok, de különösen a regionális és helyi önkormányzatok részesüljenek technikai segítségnyújtásban az Unió szervezetei részéről annak érdekében, hogy megfelelően alakítsák azokat a nemzeti vagy uniós alapokból is társfinanszírozott programjaikat, amelyeknek közvetlen hatása lehet a nagyragadozók élőhelyeire és általában a biodiverzitás előmozdítására vagy károsítására;
28. úgy ítéli meg, hogy a biodiverzitással kapcsolatos kommunikációban és a cselekvési tervek megfogalmazásában egyértelműen biztosítani kell a vadászok, a vadgazdák és az erdőgazdálkodók közvetlen képviseletét, hiszen számos értékes vagy védett faj esetében ezek azok a szereplők, akik az állomány ellátásával, szabályozásával, az erdők rendezésével és telepítésével, a szükséges infrastruktúra üzemeltetésével nagymértékben hozzájárulnak a ma természetesnek tekintett állapot kialakításához és fenntartásához;
29. úgy értékeli, hogy a környezetvédelmi irányelvben található kivételeket, derogációkat kell alkalmazni egyes fajok esetében, megfelelő gyorsasággal és flexibilis módon, akár csak regionális léptékben is, különösen ott, ahol az adott faj a más tagállamoktól eltérő nagy populációval van

jelen, és a nagyragadozókra, valamint a konfliktust jelentő fajokra vonatkozó regionális és tagálami terveket úgy kell elkészíteni, hogy azok valóban alkalmazkodjanak a helyi és regionális specifikumokhoz, hagyományokhoz, természeti és kulturális értékekhez;

Szakpolitikák közti összhang

30. felhívja a figyelmet arra, hogy a Natura 2000 területekkel kapcsolatos kifizetések az egyes tagállamokban egymástól egészen eltérő rendszerben működnek, így különösen Romániában, ahol a legnagyobb nagyragadozó-populációk élnek, azonban a Közös Agrárpolitika megvalósításán belül eltekintettek e kifizetések bevezetésétől – és ezen a téren már a jelen programozási időszakban lépéseket kell tenni;
31. javasolja, hogy mivel a nagyragadozók élőhelyei eredendően igen nagy kiterjedésűek, viszont az európai táj felosztottsága, sajátos mintázata és szeldeltsége miatt a szükséges terület csak úgy bejárható az egyedek és csoportjaik számára, ha azok a kultúrtájat vagy egyéb, adott esetben lakott területet érintve is haladnak, ezekre az útvonalakra kiemelt tekintettel legyenek a szállítási, különösen a közúti és a vasúti infrastruktúra fejlesztése és modernizálása során;
32. javasolja, hogy a következő többéves pénzügyi keret időszakában minden alap esetében különítsenek el célzott forrásokat, amelyek a biodiverzitással és a nagyragadozók élőhelyeivel kapcsolatos kérdések kezelésére fordíthatóak, beleértve a védelem mindkét formájának megteremtését, azaz különösen a nagyragadozók adottságaihoz idomuló infrastrukturális fejlesztéseket, valamint az emberi élet védelméhez szükséges, a lakott területekre koncentrálnó beruházásokat, valamint az ezzel kapcsolatos humán tőkébe való beruházásokat;
33. egyetért azzal, hogy a több szintű kormányzás modelljét sikerrel lehet alkalmazni a környezetvédelem és különösen a biodiverzitás helyzetének javítása területén, ezért itt is további összehangolt lépéseket lát szükségesnek;
34. egyetért az Európai Bizottság megállapításával, miszerint jelenleg a Natura 2000 célokkal kapcsolatos tevékenységek finanszírozása még nem érte el a szükséges mértéket, és ezen a téren javasolja, hogy a tagállamok a helyi és regionális önkormányzatok bevonásával tegyenek hathatós lépéseket a menedzsment, a védelem, az ellenőrzés, a fejlesztés, a gazdasági előnyök kiaknázása, a helyes gyakorlatok elterjesztése megfelelőbb finanszírozásának érdekében;

További lépések

35. javasolja, hogy a helyi és regionális önkormányzatok minél tudatosabb és szélesebb körű bevonása érdekében a konfliktust okozó fajokkal, és különösen a nagyragadozókkal való együttélés helyes és a közösségek számára is hasznos, biztonságos együttélés témájában az Európai Bizottsággal közösen szervezzen konferenciát 2019-ben, kiértékelendő a saját kezdeményezésű vélemény hatásait, továbbá az európai és a biogeográfiai régiókra vonatkozó platformok tevékenységét, valamint a 2021 utáni időszak konkrét lépéseinek szakpolitikai és tudományos megvitatása céljából, lehetőség szerint olyan régiót választva helyszínül, ahol a nagyragadozók nagy számban élnek, figyelembe véve az Európa Unió Tanácsának soros elnökségét is;

36. felkéri az Európai Bizottságot, hogy a konfliktust okozó fajokkal kapcsolatos platformok, együttműködési formák és a vonatkozó szakpolitikák kialakításában teremtsék meg a helyi és regionális önkormányzatok és szervezeteik, képviselőik közvetlen képviselőit, tényleges és hatékony részvételét, és ezzel kapcsolatos ajánlások, útmutatók megjelentetésével segítse a tag-államokat is a helyes gyakorlat elterjesztésében;
37. hasznosnak tartaná, ha a nagyragadozók által érintett helyi és regionális önkormányzatok EGTC-együttműködést hoznának létre már a jelen programozási időszakban, akár nagyrégiós, biogeográfiai régiós összefüggésben vagy az Európai Unió teljes területére nyitott formában, a közös vagy hasonló problémák megoldása és a hatékonyabb, összehangolt fellépés érdekében.

Kelt Brüsszelben, 20xx. ... xx-án/én.

II. ELJÁRÁS

Cím:	A konfliktust okozó fajokkal való együttélés elősegítése az uniós természetvédelmi irányelvek keretén belül
Hivatkozás(ok):	
Jogalap:	EUMSZ 307. cikk, negyedik bekezdés
Eljárási szabályzat:	41. cikk b) pont (ii) bekezdés
Az Európai Bizottság levelének kelte:	
Elnökségi/Elnöki határozat kelte:	2017. július 11.
Illetékes szakbizottság:	„Környezetvédelem, éghajlatváltozás és energiaügy” szakbizottság
Előadó:	BORBOLY Csaba (RO/EPP) Hargita Megye Tanácsának elnöke
Elemző feljegyzés:	2017. október 13.
Szakbizottsági vita:	várhatóan 2017. november 22.
Szakbizottsági elfogadás kelte:	várhatóan 2017. november 22.
Szakbizottsági szavazás eredménye: (szavazattöbbséggel/egyhangúlag elfogadva)	
Plenáris ülésen történő elfogadás kelte:	várhatóan 2018. január 31. – február 1.
Korábbi RB-vélemények:	
A szubszidiaritás-ellenőrzési hálózattal folytatott konzultáció kelte:	